ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2564

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

AGRI-MAP

UTHAI THANI

จังหวัดอุทัยธานี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมานี้ได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมกับสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้านที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ www.moac.go.th หรือ https://agri-map-online.moac.go.th ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้ให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดอุทัยธานี
http://www.ldd.go.th/Agri-Map/Data/N/uti.pdf

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	**ก**
สารบัญตาราง	**ข**
สารบัญภาพ	**ค**
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “อุทัยธานี”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	4
2.1 ข้าว	5
2.2 อ้อยโรงงาน	10
2.3 มันสำปะหลัง	14
2.4 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	18
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	22
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	24
เอกสารอ้างอิง	**29**
ภาคผนวก	**31**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดอุทัยธานี	3
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดอุทัยธานี	5
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดอุทัยธานี	7
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว	9
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงานรายอำเภอ จังหวัดอุทัยธานี	11
ตารางที่ 6	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน	13
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมันสำปะหลังรายอำเภอ จังหวัดอุทัยธานี	15
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมันสำปะหลัง	17
ตารางที่ 9	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รายอำเภอ จังหวัดอุทัยธานี	19
ตารางที่ 10	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	21
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดอุทัยธานี	32
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจังหวัดอุทัยธานีจำแนกตามอำเภอ ตำบล	40
ตารางผนวกที่ 3	ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดอุทัยธานี	41
ตารางผนวกที่ 4	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแยกตามอำเภอ ตำบล	42
ตารางผนวกที่ 5	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดอุทัยธานี	43
ตารางผนวกที่ 6	ทะเบียนเกษตรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดอุทัยธานี	44
ตารางผนวกที่ 7	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่ จังหวัดอุทัยธานี	45

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินสิงห์บุรี	35
ภาพที่ 2	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินหนองฉาง	36
ภาพที่ 3	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินทัพทัน	37
ภาพที่ 4	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินอุทัย	38
ภาพที่ 5	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินเขาพลอง	39
ภาพที่ 6	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดอุทัยธานี	46
ภาพที่ 7	พื้นที่เพาะปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดอุทัยธานี	47
ภาพที่ 8	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดอุทัยธานี	48
ภาพที่ 9	พื้นที่เพาะปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดอุทัยธานี	49
ภาพที่ 10	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดอุทัยธานี	50
ภาพที่ 11	พื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดอุทัยธานี	51
ภาพที่ 12	ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดอุทัยธานี	52
ภาพที่ 13	พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดอุทัยธานี	53

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดอุทัยธานี มีพื้นที่ 6,730.246 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,206,404.00 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย ประกอบด้วย 8 อำเภอ 70 ตำบล (ตารางภาคผนวกที่ 1) มีจำนวนประชากร 325,838 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ จังหวัดนครสวรรค์
ทิศใต้	ติดต่อ จังหวัดชัยนาท และจังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อ จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดชัยนาท
ทิศตะวันตก	ติดต่อ จังหวัดตาก และจังหวัดกาญจนบุรี

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดอุทัยธานี โดยทั่วไปเป็นภูเขาสูงและปกคลุมด้วยป่า ครอบคลุมพื้นที่ 2 ใน 3 ส่วนของจังหวัด บริเวณด้านตะวันตกเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำแม่กลองและแม่น้ำทับเสลา ตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบเชิงเขาและที่ดอนคล้ายลูกคลื่นสลับกับเนินเขาเตี้ยๆ ด้านตะวันออกส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม

1.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดอุทัยธานี มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์จนถึงกลางเดือนพฤษภาคม ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมจนถึงตุลาคม โดยฝนตกบริเวณด้านตะวันตกมากกว่าด้านตะวันออก เนื่องจากได้รับอิทธิพลของมรสุมและดีเปรสชั่น ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคมจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,770.3 มิลิเมตรต่อปี อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 17.6 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 36 องศาเซลเซียส

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดอุทัยธานี แบ่งตามภูมิสัณฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยา วัตถุต้นกำเนิดดิน สภาพพื้นที่ที่พบ ได้ดังนี้

1) ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood plain) ที่ราบริมแม่น้ำหรือลำธาร หน้าฝนหรือหน้าน้ำ มักมีน้ำท่วมเป็นครั้งคราว เป็นสภาพพื้นที่ที่เกิดจาการทับถมของตะกอนน้ำพา และมีตะกอนเพิ่มมากขึ้นหลังน้ำท่วม แบ่งเป็น

(1) สันดินริมน้ำ (Levee) เป็นที่ดอน เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพาบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ เป็นสันนูนขนานไปกับริมฝั่งแม่น้ำ การระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี เนื้อดินค่อนข้างหยาบ อาทิ ชุดดินเชียงใหม่ (Cm)

(2) ส่วนต่ำของสันดินริมน้ำ (Lower part of levee) เป็นดินลุ่ม มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ดินลึกมาก เนื้อดินร่วนหยาบถึงดินทรายแป้งละเอียด สีเทาและน้ำตาลปนเทา การระบายน้ำค่อนข้างเลว อาทิ ชุดดินสรรพยา (Sa)

(3) ที่ลุ่มหลังสันดินริมน้ำ (Back swamp, basin) เป็นที่ลุ่มน้ำขังอยู่ระหว่างสันดินริมน้ำกับตะพักลำน้ำหรือด้านข้างหุบเขา การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ดินลึกมาก เนื้อดินเหนียวละเอียด สีเทาและน้ำตาลปนเทา การระบายน้ำเลว อาทิ ชุดดินสิงห์บุรี (Sin)

2) ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain) เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือลำน้ำสาขา วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่งแม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับ แบ่งเป็น

(1) ตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low terrace) เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ดินลึกมาก เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายแป้งละเอียด สีเทา น้ำตาลปนเทา และน้ำตาล มีจุดประสีต่างๆ การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว เช่น ชุดดินหนองฉาง (Nch) ชุดดินทัพทัน (Tht) เป็นต้น

(2) บริเวณตะพักลำน้ำระดับกลางและระดับสูง (Middle and high terrace) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินตื้นถึงชั้นกรวดลูกรังถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียดหรือดินร่วนปนชิ้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล เหลือง น้ำตาลปนแดงไปจนถึงแดง การระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เช่น ชุดดินอุทัย (Uti) ชุดดินเขาพลอง (Kpg) เป็นต้น

(3) ลานตะพักปูนมาร์ล (Marl terrace) เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินตื้นถึงชั้นปูนมาร์ล เนื้อดินเป็นดินเหนียวถึงดินเหนียวปนชิ้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาลเข้มและดำ การระบายน้ำดี อาทิ ชุดดินตาคลี (Tk)

3) ที่ลาดเชิงเขา (Piedmont) เขา (Hill) ภูเขา (Mountain) มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา ที่เกิดจากการที่หินผุพังสลายตัวอยู่กับที่หรือถูกเคลื่อนย้ายโดยแรงโน้มถ่วงของโลกในระยะทางใกล้ๆ และถูกควบคุมด้วยลักษณะของโครงสร้างทางธรณีวิทยา ส่วนใหญ่พบหินปะปนในหน้าตัดดินและลอยหน้า แบ่งตามลักษณะและชนิดของหินดังนี้

(1) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อหยาบหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นหินทรายและหินควอร์ตไซต์ ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกปานกลาง เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชิ้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลปนแดง จนถึงแดง การระบายน้ำดี พบเศษหินปะปนในหน้าตัดดินหรือบนผิวดิน เช่น ชุดดินท่ายาง (Ty) ชุดดินลาดหญ้า (Ly) เป็นต้น

(2) พัฒนาจากกลุ่มหินตะกอนหรือหินแปรเนื้อละเอียดหรือหินในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นหินดินดานและหินฟิลไลต์ ดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวละเอียด สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง และ

น้ำตาลปนเหลือง การระบายน้ำดี เช่น ชุดดินวังสะพุง (Ws) และชุดดินมวกเหล็ก (Ml)

(3) พัฒนาจากหินปูน ดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวละเอียด สีแดงเข้ม สีแดงปนน้ำตาลเข้ม ดินมีการระบายน้ำดี อาทิ ชุดดินปากช่อง (Pc)

(4) พัฒนาจากหินไรโอไลต์ ดินตื้นถึงชั้นเศษหิน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนชิ้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนเหลือง และน้ำตาลปนแดง การระบายน้ำดี อาทิ ชุดดินไพศาลี (Phi)

(5) พัฒนาจากหินอัคนีชนิดหินแกรนิต ดินตื้นถึงชั้นเศษหินหรือหินพื้นถึงดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินร่วนปนชิ้นส่วนหยาบมาก สีน้ำตาล น้ำตาลปนแดง ถึงแดง การระบายน้ำดี เช่น ชุดดินบ้านไร่ (Bar) ชุดดินทับเสลา (Tas) เป็นต้น

4) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่าร้อยละ 35 ส่วนใหญ่จะเป็นภูเขาและเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน ทรัพยากรดินมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่

1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดอุทัยธานี จากฐานข้อมูล Agri Map Online รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดอุทัยธานี

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	**143,484**	**3.45**
พื้นที่เกษตรกรรม	**1,730,031**	**41.62**
พื้นที่นา	589,106	14.17
พืชไร่	996,705	23.98
ไม้ยืนต้น	104,832	2.52
ไม้ผล	30,662	0.74
พืชสวน	1,304	0.03
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	3,595	0.09
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	3,730	0.09
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	97	-
พื้นที่ป่าไม้	**2,167,404**	**52.14**
พื้นที่น้ำ	**77,991**	**1.88**
พื้นที่ลุ่ม	**2,827**	**0.07**
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	**34,839**	**0.84**
รวม	**4,156,576**	**100.00**

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2561

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดอุทัยธานี มีเนื้อที่ชลประทาน 231,459 ไร่ (ร้อยละ 5.50 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ใน 7 อำเภอ มีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 2 อ่าง มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำได้รวม 203.41 ล้านลูกบาศก์เมตร (ตารางผนวกที่ 2 - 3)

1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

เขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานีมีเนื้อที่ 960,303 ไร่ (ร้อยละ 22.83 ของพื้นที่จังหวัด) โดยอำเภอที่มีพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินมากที่สุด ได้แก่ อำเภอบ้านไร่ อำเภอลานสัก และอำเภอห้วยคต ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

1.8 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดอุทัยธานีมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดในปี 2563 จำนวน 85,410 ราย รวมพื้นที่ 1,366,103 ไร่ และกิจกรรมที่มีพื้นที่ปลูกมาก ได้แก่ ข้าวนาปี มันสำปะหลังโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน เป็นต้น (ตารางผนวกที่ 5)

ทะเบียนเกษตรพืชสมุนไพร จากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดอุทัยธานี พื้นที่ 507.69 ไร่ เกษตรกร 41 ราย มีพืชสมุนไพรหลัก 12 ชนิด สมุนไพรที่มีการปลูกมาก ได้แก่ กฤษณา กระเจี๊ยบ ขมิ้นชัน ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 6)

1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดอุทัยธานีมีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญ จำนวน 65 แห่ง และมีโรงงานทางการเกษตร 113 แห่ง โดยมีที่ตั้งสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด 28 แห่ง (ตารางผนวกที่ 7)

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูปโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดิน ได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดการของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดอุทัยธานี มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดอุทัยธานี

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
1. ข้าว	588,250	34.00
2. อ้อยโรงงาน	567,421	32.79
3. มันสำปะหลัง	220,693	12.75
4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	88,261	5.10

ที่มา: https://agri-map-online.moac.go.th, 2564

2.1 ข้าว

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดอุทัยธานี จากสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีความเหมาะสมในการปลูกข้าว จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 339,155 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.05 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหนองฉาง 113,686 ไร่ อำเภอเมืองอุทัยธานี 64,398 ไร่ และอำเภอหนองขาหย่าง 53,834 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 310,244 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.59 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสว่างอารมณ์ 78,696 ไร่ อำเภอทัพทัน 74,956 ไร่) และอำเภอลานสัก 50,029 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 91,225 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.59 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสว่างอารมณ์ 21,650 ไร่ อำเภอทัพทัน 18,358 ไร่ และอำเภอหนองฉาง 15,641 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,248,922 ไร่

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 287,890 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 84.88 ของพื้นที่ศักยภาพสูงกระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหนองฉาง 92,092 ไร่ อำเภอเมืองอุทัยธานี 55,594 ไร่ และอำเภอหนองขาหย่าง 47,141 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 189,956 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61.23 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสว่างอารมณ์ 62,494 ไร่ อำเภอทัพทัน 56,604 ไร่ และอำเภอเมืองอุทัยธานี 23,302 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 91,194 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.97 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสว่างอารมณ์ 21,650 ไร่ อำเภอทัพทัน 18,358 ไร่ และอำเภอหนองฉาง 15,641 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 19,210 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดอุทัยธานีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 171,553 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอหนองฉาง 41,021 ไร่ รองลงมา อำเภอลานสัก 34,898 ไร่ และอำเภอทัพทัน 23,430 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 51,265 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.12 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอหนองฉาง 21,594 ไร่ เมืองอุทัยธานี 8,804 ไร่ อำเภอหนองขาหย่าง 6,693 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 120,288 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 38.77 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอลานสัก 34,134 ไร่ อำเภอหนองฉาง 19,427 ไร่ อำเภอบ้านไร่ 18,827 ไร่

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
บ้านไร่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	3,974 (100.00%)	20,999 (100.00%)	2,247 (100.00%)	537,253 (100.00%)	564,473 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,599 (40.24%)	2,172 (10.34%)	2,247 (100%)	799 (0.15%)	6,817 (1.21%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,375 (59.76%)	18,827 (89.66%)	-	-	21,202 (3.76%)
ลานสัก	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	17,572 (100.00%)	50,029 (100.00%)	13,705 (100.00%)	292,521 (100.00%)	373,827 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	16,808 (95.65%)	15,895 (31.77%)	13,705 (100%)	780 (0.27%)	47,188 (12.62%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	764 (4.35%)	34,134 (68.23%)	-	-	34,898 (9.34%)
สว่างอารมณ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	32,130 (100.00%)	78,696 (100.00%)	21,650 (100.00%)	126,254 (100.00%)	258,730 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	26,777 (83.34%)	62,494 (79.41%)	21,650 (100%)	3,246 (2.57%)	114,167 (44.13%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,353 (16.66%)	16,202 (20.59%)	-	-	21,555 (8.33%)
ทัพทัน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	51,660 (100.00%)	74,956 (100.00%)	18,358 (100.00%)	68,725 (100.00%)	213,699 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	46,582 (90.17%)	56,604 (75.52%)	18,358 (100%)	10,939 (15.92%)	132,483 (62.00%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,078 (9.83%)	18,352 (24.48%)	-	-	23,430 (10.96%)
หนองฉาง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	113,686 (100.00%)	34,994 (100.00%)	15,641 (100.00%)	45,061 (100.00%)	209,382 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	92,092 (81.01%)	15,567 (44.48%)	15,641 (100%)	1,059 (2.35%)	124,359 (59.39%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	21,594 (18.99%)	19,427 (55.52%)	-	-	41,021 (19.59%)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เมืองอุทัยธานี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	64,398 (100.00%)	33,889 (100.00%)	5,721 (100.00%)	39,202 (100.00%)	143,210 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	55,594 (86.33%)	23,302 (68.76%)	5,721 (100%)	1,382 (3.53%)	86,000 (60.05%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	8,804 (13.67%)	10,587 (31.24%)	-	-	19,391 (13.54%)
ห้วยคต	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,901 (100.00%)	1,114 (100.00%)	4,844 (100.00%)	113,626 (100.00%)	121,485 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,297 (68.23%)	184 (16.52%)	4,844 (100%)	23 (0.20%)	6,348 (5.23%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	604 (31.77%)	930 (83.48%)	-	-	1,534 (1.26%)
หนองขาหย่าง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	53,834 (100.00%)	15,567 (100.00%)	9,059 (100.00%)	26,281 (100.00%)	104,740 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	47,141 (87.57%)	13,738 (88.25%)	9,028 (99.66%)	981 (3.66%)	70,888 (67.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	6,693 (12.43%)	1,829 (11.75%)	-	-	8,522 (8.14%)
รวมทั้งจังหวัด	**พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน**	**339,155 (100.00%)**	**310,244 (100.00%)**	**91,225 (100.00%)**	**1,248,922 (100.00%)**	**1,989,546 (100.00%)**
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	**287,890 (84.88%)**	**189,956 (61.23%)**	**91,194 (99.97%)**	**19,210 (1.54%)**	**588,250 (29.57%)**
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	**51,265 (15.12%)**	**120,288 (38.77%)**	**-**	**-**	**171,553 (8.62%)**

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าว คือ คือบริเวณที่ปลูกอ้อยโรงงาน (S3) 13,358 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (N) 5,560 ไร่ และพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (S3) 8,350 ไร่ แต่เนื่องจากนโยบายของ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

คณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการข้าวต้องการรักษาดุลภาพผลผลิตข้าว ดังนั้น จึงควรพิจารณาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว

อำเภอ	อ้อยโรงงาน			ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)			มันสำปะหลัง (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ทัพทัน	783	-	**783**	-	1,335	**1,335**	719	-	**719**
ลานสัก	542	-	**542**	-	1,808	**1,808**	4,316	-	**4,316**
ห้วยคต	440	-	**440**	-	11	**11**	57	-	**57**
บ้านไร่	2,056	-	**2,056**	-	183	**183**	310	-	**310**
หนองฉาง	7,275	-	**7,275**	-	632	**632**	635	-	**635**
สว่างอารมณ์	1,201	-	**1,201**	-	424	**424**	2,035	-	**2,035**
หนองขาหย่าง	912	-	**912**	-	29	**29**	76	-	**76**
เมืองอุทัยธานี	149	-	**149**	-	1,138	**1,138**	202	-	**202**
รวม	**13,358**	**-**	**13,358**	**-**	**5,560**	**5,560**	**8,350**	**-**	**8,350**

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด กระจายอยู่ในอำเภอหนองฉาง อำเภอเมืองอุทัยธานี อำเภอหนองขาหย่าง เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ กระจายอยู่ในอำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอทัพทัน อำเภอลานสักเป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

2.2 อ้อยโรงงาน

อ้อยโรงงานพืชเศรษฐกิจหลักของอุทัยธานีในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 8 - 9)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 8,279 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.42 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอลานสัก 4,161 ไร่ อำเภอทัพทัน 2,341 ไร่ และอำเภอหนองฉาง 1,777 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 858,906 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.17 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบ้านไร่ 264,836 ไร่ อำเภอลานสัก 256,436 ไร่ และอำเภอสว่างอารมณ์ 111,205 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 371,771 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.69 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบ้านไร่ 231,820 ไร่ อำเภอสว่างอารมณ์ 30,649 ไร่ และอำเภอหนองขาหย่าง 27,185 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 750,432 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 1,533 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.52 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอลานสัก 1,235 ไร่ อำเภอหนองฉาง 163 ไร่ และอำเภอทัพทัน 135 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 391,977 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 45.64 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบ้านไร่ 169,159 ไร่ อำเภอลานสัก 92,305 ไร่ และอำเภอห้วยคต 55,146 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 172,877 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 46.50 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอบ้านไร่ 147,424 ไร่ อำเภอหนองฉาง 8,583 ไร่ และอำเภอห้วยสว่างอารมณ์ 5,137 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,012 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกอ้อยโรงงานแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน และพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดอุทัยธานีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 473,675 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอลานสัก 167,057 ไร่ อำเภอบ้านไร่ 95,677 ไร่ และอำเภอสว่างอารมณ์ 72,086 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 6,746 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 81.48 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอเมืองอุทัยธานีอำเภอลานสัก 2,926 ไร่ อำเภอทัพทัน 2,206 ไร่ อำเภอหนองฉาง 1,614 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 466,929 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 54.36 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอลานสัก 164,131 ไร่ อำเภอบ้านไร่ 95,677 ไร่ อำเภอสว่างอารมณ์ 72,086 ไร่

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงานรายอำเภอ จังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
บ้านไร่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	264,836 (100.00%)	231,820 (100.00%)	45,061 (100.00%)	209,382 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	169,159 (63.87%)	147,424 (63.59%)	817 (1.81%)	317,400 (151.59%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	95,677 (36.13%)	-	-	95,677 (45.69.%)
ลานสัก	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	4,161 (100.00%)	256,436 (100.00%)	22,766 (100.00%)	90,289 (100.00%)	373,653 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,235 (29.68%)	92,305 (36.00%)	1,495 (6.57%)	59 (0.07%)	95,094 (25.45%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,926 (70.32%)	164,131 (64.00%)	-	-	167,057 (44.70%)
สว่างอารมณ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	111,205 (100.00%)	30,649 (100.00%)	116,984 (100.00%)	258,838 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	39,119 (35.18%)	5,137 (16.76%)	7 (0.01%)	44,263 (17.10%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	72,086 (64.82%)	-	-	72,086 (27.85%)
ทัพทัน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,341 (100.00%)	65,471 (100.00%)	17,209 (100.00%)	128,606 (100.00%)	213,627 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	135 (5.77%)	13,633 (20.82%)	2,363 (13.73%)	1 (0.00%)	16,132 (7.55%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,206 (94.23%)	51,838 (79.18%)	-	-	54,044 (25.30%)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
หนองฉาง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,777 (100.00%)	53,758 (100.00%)	13,531 (100.00%)	140,301 (100.00%)	209,367 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	163 (9.17%)	22,463 (41.79%)	8,583 (63.43%)	46 (0.03%)	31,256 (14.93%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,614 (90.83%)	31,295 (58.21%)	-	-	32,909 (15.72%)
เมืองอุทัยธานี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	4,747 (100.00%)	18,082 (100.00%)	120,395 (100.00%)	143,223 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	22 (0.46%)	227 (1.26%)	-	249 (0.17%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	4,725 (99.54%)	-	-	4,725 (3.30%)
ห้วยคต	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	100,379 (100.00%)	10,530 (100.00%)	10,583 (100.00%)	121,492 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	55,146 (54.94%)	4,828 (45.85%)	83 (0.78%)	60,057 (49.43%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	45,233 (45.06%)	-	-	45,233 (37.23%)
หนองขาหย่าง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	2,074 (100.00%)	27,185 (100.00%)	75,481 (100.00%)	104,740 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	130 (6.27%)	2,821 (10.38%)	-	2,951 (2.81%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	1,944 (93.73%)	-	-	1,944 (1.86%)
รวมทั้งจังหวัด	**พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน**	**8,279 (100.00%)**	**858,906 (100.00%)**	**371,771 (100.00%)**	**750,432 (100.00%)**	**1,989,388 (100.00%)**
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	**1,533 (18.52%)**	**391,977 (45.64%)**	**172,877 (46.50%)**	**1,012 (0.13%)**	**567,399 (28.52%)**
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	**6,746 (81.48%)**	**466,929 (54.36%)**	**-**	**-**	**473,675 (23.81%)**

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงาน คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 86,005 ไร่ ปาล์มน้ำมัน (N) 5,537 ไร่ และยางพารา (S3) 12,717 ไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน

อำเภอ	ข้าว			ปาล์มน้ำมัน			ยางพารา		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ทัพทัน	18,423	7,144	**25,567**	-	-	**-**	206	-	**206**
ลานสัก	13,753	740	**14,493**	-	2,091	**2,091**	853	-	**853**
ห้วยคต	4,862	21	**4,882**	-	1,300	**1,300**	3,318	-	**3,318**
บ้านไร่	1,224	32	**1,255**	-	1,211	**1,211**	7,295	-	**7,295**
หนองฉาง	13,649	904	**14,553**	-	2	**2**	872	-	**872**
สว่างอารมณ์	21,727	183	**21,910**	-	933	**933**	97	-	**97**
หนองขาหย่าง	630	85	**716**	-	-	**-**	76	-	**76**
เมืองอุทัยธานี	1,655	973	**2,628**	-	-	**-**	-	-	**-**
รวม	**75,923**	**10,082**	**86,005**	**-**	**5,537**	**5,537**	**12,717**	**-**	**12,717**

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกอ้อยโรงงานต่อไป เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกอ้อยโรงงาน ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกอ้อยโรงงานที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่อำเภอลานสัก อำเภอทัพทัน อำเภอหนองฉาง เป็นต้น

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกอ้อยโรงงาน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอกระนวน อำเภอลานสัก อำเภอบ้านไร่ อำเภอสว่างอารมณ์ เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกอ้อยโรงงาน มีต้นทุนที่ต่ำและให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

2.3 มันสำปะหลัง

มันสำปะหลังพืชเศรษฐกิจหลักของอุทัยธานีในลำดับที่ 3 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 7 และภาพที่ 10 - 11)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 44,210 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.22 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสว่างอารมณ์ 16,797 ไร่ อำเภอบ้านไร่ 14,374 ไร่ และอำเภอลานสัก 12,255 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 926,557 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 46.57 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบ้านไร่ 351,288 ไร่ อำเภอลานสัก 228,574 ไร่ และอำเภอห้วยคต 98,922 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 202,017 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.15 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบ้านไร่ 114,929 ไร่ อำเภอสว่างอารมณ์ 31,478 ไร่ และอำเภอลานสัก 25,752 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 816,945 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 17,300 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 39.13 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสว่างอารมณ์ 11,128 ไร่ อำเภอลานสัก 4,606 ไร่ และอำเภอบ้านไร่ 1,002 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 171,491 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.51 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอลานสัก 83,582 ไร่ อำเภอบ้านไร่ 46,173 ไร่ และอำเภอสว่างอารมณ์ 20,081 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 30,184 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.94 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบ้านไร่ 13,374 ไร่ อำเภอลานสัก 9,091 ไร่ และอำเภอสว่างอารมณ์ 4,195 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,709 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมันสำปะหลังแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง และพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดอุทัยธานีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 781,976 ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอบ้านไร่ 318,487 ไร่ อำเภอลานสัก 152,640 และอำเภอห้วยคต 85,206 ไร่ ตามลำดับ

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 26,910 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 60.87 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอบ้านไร่ 13,372 ไร่ อำเภอลานสัก 7,649 ไร่ อำเภอสว่างอารมณ์ 5,669 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 755,066 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 81.49 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอบ้านไร่ 305,115 ไร่ อำเภอลานสัก 144,992 ไร่ อำเภอห้วยคต 84,985 ไร่

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมันสำปะหลังรายอำเภอ จังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
บ้านไร่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	14,374 (100.00%)	351,288 (100.00%)	114,929 (100.00%)	83,880 (100.00%)	564,471 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,002 (6.97%)	46,173 (13.14%)	13,374 (11.64%)	1,157 (1.38%)	61,706 (10.93%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	13,372 (93.03%)	305,115 (86.86%)	-	-	318,487 (56.42%)
ลานสัก	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	12,255 (100.00%)	228,574 (100.00%)	25,752 (100.00%)	107,278 (100.00%)	373,859 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,606 (37.58%)	83,582 (36.68%)	9,091 (35.30%)	513 (0.48%)	97,793 (26.16%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,649 (62.42%)	144,992 (63.43%)	-	-	152,640 (40.83%)
สว่างอารมณ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	16,797 (100.00%)	88,275 (100.00%)	31,478 (100.00%)	122,287 (100.00%)	258,837 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	11,128 (66.25%)	20,081 (22.75%)	4,195 (13.33%)	6 (0.00%)	35,410 (13.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,669 (33.75%)	68,194 (77.25%)	-	-	73,863 (28.54%)
ทัพทัน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	62,243 (100.00%)	17,145 (100.00%)	134,261 (100.00%)	213,649 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	3,893 (6.25%)	2,141 (12.49%)	2 (0.00%)	6,036 (0.35%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	58,350 (93.75%)	-	-	58,350 (27.33%)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
หนองฉาง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	46,889 (100.00%)	1,672 (100.00%)	160,896 (100.00%)	209,457 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	2,504 (1.54%)	739 (0.45%)	10 (0.02%)	3,253 (0.49%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	44,385 (98.46%)	-	-	44,385 (41.86%)
เมืองอุทัยธานี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	22,268 (100.00%)	605 (100.00%)	120,350 (100.00%)	143,223 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	146 (15.15%)	201 (95.71%)	-	347 (8.71%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	22,122 (84.85%)	-	-	22,122 (48.65%)
ห้วยคต	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	784 (100.00%)	98,922 (100.00%)	10,073 (100.00%)	11,713 (100.00%)	121,492 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	564 (71.94%)	13,937 (14.09%)	364 (3.61%)	21 (0.18%)	14,884 (12.25%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	220 (28.06%)	84,985 (85.91%)	-	-	85,206 (70.13%)
หนองขาหย่าง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	28,098 (100.00%)	363 (100.00%)	76,280 (100.00%)	104,740 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,175 (4.18%)	79 (21.77%)	-	1,254 (1.20%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	26,923 (95.82%)	-	-	26,923 (25.70%)
รวมทั้งจังหวัด	**พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน**	**44,210 (100.00%)**	**926,557 (100.00%)**	**202,017 (100.00%)**	**816,945 (100.00%)**	**1,989,729 (100.00%)**
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	**17,300 (39.13%)**	**171,491 (18.51%)**	**30,184 (14.94%)**	**1,709 (0.21%)**	**220,684 (11.09%)**
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	**26,910 (60.87%)**	**755,066 (81.49%)**	**-**	**-**	**781,976 (39.30%)**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าพื้นที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกมันสำปะหลัง คือ บริเวณพื้นที่ปลูกข้าว (S3+N) 103,488 ไร่ พื้นที่ปลูกอ้อย (S3+N) 83,485 ไร่ และพื้นที่ปลูกยางพารา (S3+N) 13,938 ไร่ (ดังตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมันสำปะหลัง

อำเภอ	ข้าว (ไร่)			อ้อยโรงงาน (ไร่)			ยางพารา (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ทัพทัน	18,423	7,144	**25,567**	-	-	**-**	206	-	**206**
ลานสัก	13,753	740	**14,493**	391	-	**391**	853	-	**853**
ห้วยคต	4,861	21	**4,882**	-	-	**-**	3,318	-	**3,318**
บ้านไร่	2,255	635	**2,890**	79,907	1	**79,908**	8,429	87	**8,516**
หนองฉาง	15,697	1,044	**16,741**	1,200	-	**1,200**	872	-	**872**
สว่างอารมณ์	21,727	183	**21,910**	-	-	**-**	97	-	**97**
หนองขาหย่าง	9,060	980	**10,040**	1,907	-	**1,907**	76	-	**76**
เมืองอุทัยธานี	5,741	1,224	**6,965**	79	-	**79**	-	-	**0**
รวม	**91,517**	**11,971**	**103,488**	**83,484**	**1**	**83,485**	**13,851**	**87**	**13,938**

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังต่อไป เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกมันสำปะหลังที่สำคัญของจังหวัด กระจายอยู่ในอำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอบ้านไร่ และอำเภอลานสัก เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกมันสำปะหลัง เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ กระจายอยู่ในอำเภอบ้านไร่ อำเภอลานสัก และอำเภอห้วยคต เป็นต้น

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมันสำปะหลัง มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.4 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดอุทัยลำดับที่ 4 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online วิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 9 และภาพที่ 12 - 13)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 8,331 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.44 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอลานสัก 4,409 ไร่ อำเภอทัพทัน 2,341 ไร่ และอำเภอหนองฉาง 1,581 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 916,247 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 48.60 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบ้านไร่ 339,391 ไร่ อำเภอลานสัก 235,141 ไร่ และอำเภอสว่างอารมณ์ 104,766 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ ที่ 238,936 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.68 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอบ้านไร่ 140,522 ไร่ อำเภอสว่างอารมณ์ 29,753 ไร่ และอำเภอลานสัก 22,192 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 721,751 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 847 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.18 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหนองฉาง 503 ไร่ และอำเภอลานสัก 344 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 46,864 ไร่ คิดเป็นร้อย 5.11 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอลานสัก 14,673 ไร่ อำเภอบ้านไร่ 12,532 ไร่ และอำเภอทัพทัน 7,260 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 33,019 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.82 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสว่างอารมณ์ 14,450 ไร่ อำเภอทัพทัน 6,744 ไร่ และอำเภอบ้านไร่ 6,464 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 7,531 ไร่

3) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดอุทัยธานีมีพื้นที่ศักยภาพ

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

คงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 876,866 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอบ้านไร่ 326,859 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอลานสัก 224,533 ไร่ อำเภอห้วยคต 98,318 ไร่ และอำเภอสว่างอารมณ์ 97,766 ไร่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 7,484 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 89.82 ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอลานสัก 4,065 ไร่ อำเภอทัพทัน 2,341 ไร่ อำเภอหนองฉาง 1,078 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 869,383 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 94.89 พื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอบ้านไร่ 326,859 ไร่ อำเภอลานสัก 220,468 ไร่ อำเภอห้วยคต 98,318 ไร่

ตารางที่ 9 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รายอำเภอ จังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
บ้านไร่	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	339,391 (100.00%)	140,522 (100.00%)	72,017 (100.00%)	551,931 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	12,532 ((3.69%)	6,464 (4.60%)	1,470 (2.04%)	20,466 (3.71%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	326,859 (96.31%)	-	-	326,859 (59.22)
ลานสัก	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	4,409 (100.00%)	235,141 (100.00%)	22,192 (100.00%)	86,492 (100.00%)	348,235 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	344 (7.80%)	14,673 (6.24%)	4,451 (20.06%)	2,252 (2.66%)	21,719 (6.24%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	4,065 (92.20%)	220,468 (93.76%)	-	-	224,533 (64.48%)
สว่างอารมณ์	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	104,766 (100.00%)	29,753 (100.00%)	114,973 (100.00%)	249,492 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	7,000 (6.68%)	14,450 (48.57%)	539 (0.47%)	21,989 (8.81%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	97,766 (93.32%)	-	-	97,766 (39.19%)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
ทัพทัน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,341 (100.00%)	50,000 (100.00%)	109,910 (100.00%)	45,818 (100.00%)	155,728 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	7,260 (14.52%)	6,744 (6.14%)	1,379 (3.01%)	15,383 (9.88%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,341 (100%)	42,740 (85.48%)	-	-	45,081 (28.95%)
หนองฉาง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	1,581 (100.00%)	43,875 (100.00%)	2,473 (100.00%)	149,556 (100.00%)	197,485 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	503 (31.82%)	3,430 (7.82%)	437 (17.67%)	650 (4.35%)	5,020 (2.54%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	1,078 (68.18%)	40,445 (92.18%)	-	-	41,523 (21.03%)
เมืองอุทัยธานี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	19,182 (100.00%)	3,489 (100.00%)	98,375 (100.00%)	121,046 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	432 (2.25%)	23 (0.66%)	1,135 (1.15%)	1,589 (1.31%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	18,750 (97.75%)	-	-	18,750 (15.49%)
ห้วยคต	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	99,705 (100.00%)	10,014 (100.00%)	5,565 (100.00%)	115,284 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,387 (1.39%)	416 (4.15%)	77 (1.38%)	1,881 (1.63%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	98,318 (98.61%)	-	-	98,318 (85.28%)
หนองขาหย่าง	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	24,187 (100.00%)	4,164 (100.00%)	69,559 (100.00%)	97,910 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	150 (0.62%)	34 (0.82%)	29 (0.04%)	213 (0.22%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	24,037 (99.38%)	-	-	24,037 (24.55%)

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	8,331 (100.00%)	916,247 (100.00%)	238,936 (100.00%)	721,751 (100.00%)	1,885,266 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	848 (10.18%)	46,864 (5.11%)	33,019 (13.82%)	7,531 (1.04%)	88,262 (4.68%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	7,483 (89.82%)	869,383 (94.89%)	-	-	876,865 (46.51%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ที่ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ คือ บริเวณที่ปลูกข้าว (S3+N) 95,760 ไร่ อ้อยโรงงาน (S3) 77,298 ไร่ และยางพารา (S3+N) 12,599 ไร่ (ดังตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

อำเภอ	ข้าว (ไร่)			อ้อยโรงงาน (ไร่)			ยางพารา (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม	S3	N	รวม
ทัพทัน	18,423	2,618	**21,041**	-	-	**-**	204	-	**204**
ลานสัก	13,753	740	**14,493**	-	-	**-**	853	-	**853**
ห้วยคต	4,861	21	**4,882**	-	-	**-**	3,318	-	**3,318**
บ้านไร่	2,255	136	**2,391**	74,443	-	**74,443**	7,157	22	**7,179**
หนองฉาง	15,697	728	**16,425**	1,187	-	**1,187**	872	-	**872**
สว่างอารมณ์	21,727	-	**21,727**	-	-	**-**	97	-	**97**
หนองขาหย่าง	9,060	-	**9,060**	1,592	-	**1,592**	76	-	**76**
เมืองอุทัยธานี	5,741	-	**5,741**	76	-	**76**	-	-	**-**
รวม	**91,517**	**4,243**	**95,760**	**77,298**	**-**	**77,298**	**12,577**	**22**	**12,599**

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไป เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอลานสัก อำเภอทัพทัน และอำเภอหนองฉาง เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่างและแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอบ้านไร่ อำเภอลานสัก อำเภอห้วยคต และอำเภอสว่างอารมณ์ เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

3.1 แตงกวา มีลักษณะกลมยาวทรงกระบอก ความยาวผลระหว่าง 5-40 เซนติเมตร ในปัจจุบันแตงกวาพันธุ์การค้าในต่างประเทศ มีการปรับปรุงพันธุ์ที่สามารถติดผลได้ โดยไม่ได้รับการผสมเกสร โดยภายในผลไม่มีไส้ เนื้อกรอบ และน้ำหนักต่อผลสูงนิยมทั้งบริโภคผลสดแปรรูป สีผลมีสีขาว เขียวอ่อน เขียว และเขียวเข้มดำ สีหนามสีขาว แดง น้ำตาล และดำ แตงกวาเป็นพืชที่ไม่ต้องการน้ำมากแต่ขาดน้ำไม่ได้ ดินที่ปลูกแตงกวาควรมีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย มีการระบายน้ำดี ควรมีความเป็นกรดด่าง (pH) อยู่ระหว่าง 5.5-6.5 ในสภาพดินที่เป็นดินทรายจัด หรือเหนียวจัด

3.2 แตงไทย ผลแตงไทยมีลักษณะกลมหรือรียาว ตามสายพันธุ์ ผลมีลายตามความยาวของผล มีความยาวผลประมาณ 23 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 14 เซนติเมตร ผิวเปลือกมันเรียบ ผลดิบมีสีเขียว มีลายสีขาวหรือสีเหลืองตามแนวยาว มีเนื้อสีขาวนวล ส่วนผลสุกมีเปลือกบาง เปลือกสีเหลือง มีกลิ่นหอม เนื้อสีเหลืองนวลหรือสีเขียวอ่อน มีรสจืด ออกเปรี้ยวมาก แต่ละต้นติดผลประมาณ 3-5 ผล การปลูกแตงไทยนิยมปลูกบนแปลงไร่นา

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

3.3 ถั่วเหลืองฝักสด หรือถั่วแระญี่ปุ่น เป็นถั่วเหลืองที่มีฝักขนาดใหญ่ บริโภคเมล็ดในระยะเมล็ดเต่งเต็มที่ แต่ฝักยังมีสีเขียวอยู่ อายุเก็บเกี่ยวฝักสด ประมาณ 65 วัน ลำต้นเป็นพุ่มเตี้ย มี 7-10 ข้อ และแขนง 2-3 แขนง เตรียมแปลงปลูกโดยไถพรวน 2 ครั้ง เพื่อให้ดินร่วนและเป็นการกำจัดวัชพืช จากนั้นจึงยกร่องห่างกัน ประมาณ 1-1.2 เมตร มีพื้นที่สันแปลง ประมาณ 50-60 เซนติเมตร ปลูกได้ 2 แถว ตามขอบแปลง

3.4 ส้มโอ เป็นผลไม้ไทยเพียงชนิดเดียวที่จะมีราคาแพงช่วงในฤดู เนื่องจากผลผลิตส้มโอไทยจะมีการส่งออกมากที่สุดในช่วงเทศกาลไหว้พระจันทร์และเทศกาลสารทจีน ซึ่งจะตรงกับผลผลิตส้มโอแก่และเก็บเกี่ยวขายได้พอดี ปัจจุบัน ฮ่องกง ยังเป็นประเทศที่สั่งซื้อส้มโอจากประเทศไทยมากที่สุด โดยสายพันธุ์ส้มโอที่นิยมส่งออก ได้แก่ พันธุ์ขาวน้ำผึ้ง พันธุ์ทองดี และพันธุ์ทับทิมสยาม เป็นต้น สภาพดินที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกส้มโอคือ ดินร่วนปนทราย

3.5 มะม่วง เป็นไม้พุ่มยืนต้น สูงประมาณ 10 - 15 เมตร ลำต้นตรง เรือนยอดกลม ทึบ ใบเดี่ยว จะมีช่อย่อยหลายช่อ ดอกย่อยขนาดเล็กสีเหลืองอ่อน ก้านดอกสั้น ผลสุกเดือนพฤษภาคม ถึง มิถุนายน และมีพันธุ์ทวายซึ่งออกนอกฤดูกาล ผลเป็นแบบผลสด รูปทรง ขนาด และสีผิวแล้วแต่ชนิดพันธุ์นั้นๆ บริโภคได้ทั้งผลดิบและผลสุก รสเปรี้ยว มัน และหวาน การปลูกควรปลูกช่วงต้นฤดูฝน หรือประมาณเดือนพฤษภาคม ถึง กรกฎาคม เพื่อให้มะม่วงตั้งตัวได้เร็วขึ้น เนื่องจากอากาศและดินมีความชุ่มชื้นดี และเป็นการสะดวกที่ไม่ต้องรดน้ำในระยะแรกหลุมปลูกควรขุดให้มีขนาดความกว้าง ยาว และลึก ไม่น้อยกว่า 30x30x30 เซนติเมตร

3.6 พืชสมุนไพร ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือ เศรษฐกิจชีวภาพในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่งที่ได้รับความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสาระสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางของตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพจากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดอุทัยธานี มีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น ขมิ้นชัน บัวบก เป็นต้น

ขมิ้นชันเป็นพืชปลูกง่าย ชอบแสงแดดจัด และมีความชื้นสูง ชอบดินร่วนซุย มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกขมิ้นชันแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ โดยพื้นที่จังหวัดอุทัยธานีมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 56,597 ไร่

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

บัวบกเป็นพืชที่ปลูกโตง่ายในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ เก็บเกี่ยวได้รวดเร็ว และสามารถให้ผลผลิตได้ตลอดปี โดยพื้นที่จังหวัดอุทัยธานีมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกบัวบกที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 6,453 ไร่

4 แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 ข้าว

1) พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่ 287,890 ไร่ อยู่ในเขตอำเภอหนองฉาง อำเมืองอุทัยธานี อำเภอหนองขาหย่าง อำเภอทัพทัน อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอลานสัก และกระจายตัวในพื้นที่เล็ก ๆ ในอำเภอบ้านไร่ โดยตั้งอยู่ในเขตชลประทาน 8 อำเภอ ทั้งนี้คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำชลประทาน การจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์ข้าว โดยรวมกลุ่มเป็นเกษตรแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดในและต่างประเทศการแปรรูป แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) และเนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูง การปลูกพืชหลังนาจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน

2) พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่ มีเนื้อที่มากถึง 189,956 ไร่ กระจายตัวอยู่ในทุกอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี เป็นพื้นที่ปลูกข้าวที่มีข้อจำกัดไม่มากนัก เกษตรกรยังคงปลูกข้าวได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาขาดน้ำในบางช่วงของการเพาะปลูก ควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ชลประทาน จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ปัญหาการทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจะลดลง และพื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแม่นยำหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดีและต้องการปรับเลี่ยนการผลิตควรเป็นพืชไร่ เพื่อในอนาคตยังสามารถกลับมาทำนาได้อีก

3) พื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวอยู่ 110,404 ไร่ ซึ่งประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าว พบว่าเกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ เช่น อ้อยโรงงาน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ในอนาคตข้าวราคาดี เกษตรกรอาจกลับมาปลูกข้าวได้เหมือนเดิม แต่หากเป็นไม้ผลหรือไม้ยืนต้น การกลับมาปลูกข้าวอาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้นอาจส่งเสริมในเรื่องของการทำเกษตรรูปแบบอื่น เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสานทดแทน

4.2 อ้อยโรงงาน

1) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกอ้อยโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 1,533 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอลานสัก อำเภอหนองฉาง และกระจายตัวในพื้นที่เล็ก ๆ ในอำเภอทัพทัน ตามแผนยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2560-2564 มียุทธศาสตร์ ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย การบริหารจัดการ และการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตอุตสาหกรรม อ้อยน้ำตาลทราย และอุตสาหกรรม เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง แต่เน้นการลดต้นทุนผลผลิต ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์แบบคุณภาพสูง มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยการรณรงค์ลดการเผาตอซังเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดปัญหาภาวะโลกร้อน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดค้นเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องจักรเพื่อลดปัญหาแรงงาน ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มและเข้าร่วมโครงการเกษตรแปลงใหญ่ จัดหาปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร และอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมให้มีการปลูกอ้อยโรงงานที่มีสายพันธุ์ต้านทานโรค สร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรที่มีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง ในการปลูกอ้อยโรงงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการปรับเปลี่ยนพื้นที่

2) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกอ้อยโรงงานอยู่ มีเนื้อที่ 391,977 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอบ้านไร่ อำเภอลานสัก และอำเภอห้วยคต เกษตรกรยังคงปลูกอ้อยโรงงานได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาขาดน้ำในบางช่วงของการเพาะปลูก ดังนั้นควรมีการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ให้มากขึ้น ในเรื่องของคุณภาพดิน และการบริหารจัดการน้ำให้มีเพียงพอและเหมาะสมต่อการเพาะปลูก สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการจัดการพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าของเสียจากโรงงานน้ำตาล และการนำของเสียจากโรงงานน้ำตาลไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินในไร่อ้อย เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนให้แก่เกษตรกรชาวไร่อ้อยโดยไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และชุมชนชาวไร่อ้อย

3) พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกอ้อยโรงงานอยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ ดังนั้นควรให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตพืชผัก บริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้นทั้งนี้ควรจัดหาตลาดให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชผักทดแทน โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน แต่เกษตรกรหันมาปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ข้าว ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ควรสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการบริหารจัดการพื้นที่ และการปรับปรุงบำรุงดินไม่ให้เสื่อมโทรม

4.3 มันสำปะหลัง

1) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกมันสำปะหลังอยู่ มีเนื้อที่ 17,300 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอลานสัก อำเภอบ้านไร่ ตามลำดับ ซึ่งตามมาตรการยุทธศาสตร์มันสำปะหลัง 2564 - 2567 เน้นให้เกษตรกรเข้าถึงพันธุ์มันสำปะหลังต้านทานโรคใบด่าง (Cassava Mosaic Disease: CMD) ให้เชื้อแป้งสูง และมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 5 ตัน ภายในปี 2567 นั้น โดยเน้นการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังและลดต้นทุนการผลิตในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ดังนั้นในพื้นที่ดังกล่าวควรเร่งหาแนวทางแก้ไขปัญหาโรคโคนเน่าหัวเน่า และโรคใบด่างมันสำปะหลัง อีกทั้งควรมีการส่งเสริมการทำระบบน้ำหยดในพื้นที่ที่มีศักยภาพ มีการปรับปรุงบำรุงดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ทำการวิเคราะห์คุณภาพดินอยู่เสมอ ส่งเสริมเกษตรกรแปรรูปมันสำปะหลังเบื้องต้นเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การแปรรูปมันเส้นสะอาด สร้างความร่วมมือระหว่างเกษตรกรและโรงงาน เพื่อวางแผนการขุดของเกษตรกร ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวในช่วงอายุและระยะเวลาที่เหมาะสม ใช้ท่อนพันธุ์ที่ต้านทานโรค และให้ผลผลิตสูง เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และส่งเสริมให้เกษตรกรเป็น Smart Farmer รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวในช่วงอายุ และระยะเวลาที่เหมาะสม

2) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกมันสำปะหลังอยู่ มีเนื้อที่ 171,491 ไร่ กระจายอยู่ในทุกอำเภอ ซึ่งเกษตรกรยังคงปลูกมันสำปะหลังได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาโครงสร้างของดินหรือดินดาน ทั้งนี้ควรพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ให้มากขึ้น ในเรื่องของคุณภาพดิน และ ทำการตรวจวิเคราะห์คุณภาพดินอยู่เสมอ ส่งเสริมให้มีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งอาจต้องใช้ปุ๋ยสั่งตัด สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการจัดการพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา การป้องกันโรค แมลงศัตรูพืช และการเก็บเกี่ยว ส่งเสริมการใช้ท่อนพันธุ์ที่ต้านทานโรค และให้ผลผลิตสูง พัฒนาระบบน้ำหยดและการใช้น้ำจากแหล่งน้ำในพื้นที่ ให้มีการใช้ประโยชน์กับมันสำปะหลังให้มากที่สุด ส่งเสริมเกษตรกรแปรรูปมันสำปะหลังเบื้องต้นเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การแปรรูปมันเส้นสะอาด ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเก็บเกี่ยวในช่วงอายุ และระยะเวลาที่เหมาะสม

3) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกมันสำปะหลังอยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมและสร้างความรู้ความเข้าใจในการไถระเบิดดินดาน ให้เกษตรกรมี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

วิธีป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ลดต้นทุน ให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น ทั้งนี้ควรจัดหาตลาดให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชไร่ หรือพืชผักทดแทน โดยอาจเริ่มจากตลาดชุมชน

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง พบว่าเกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น ข้าว ปาล์มน้ำมัน อ้อย โรงงาน และยางพารา เป็นต้น ภาครัฐควรให้ความรู้แก่เกษตรกรและสร้างแรงจูงใจให้กลับมาปลูกมันสำปะหลังเหมือนเดิม เนื่องจากพื้นที่มีความเหมาะสม ทำให้ใช้ต้นทุนการผลิตต่ำและผลผลิตมีคุณภาพดี ทั้งนี้เกษตรกรต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

4.4 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีความเหมาะสมสูง (S1) และปัจจุบันยังปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ มีเนื้อที่ 848 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากในเขตอำเภอลานสัก และหนองฉาง ทั้งนี้โดยคณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการระบบน้ำ การจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยรวมกลุ่มเป็นเกษตรแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดในและต่างประเทศ การแปรรูป แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) และเนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูง ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากราคาไม่ดีหรือประสบปัญหาโรค แมลงรบกวน และเกษตรกรต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเปลี่ยนเป็นพืชไร่ เพื่อในอนาคตจะได้กลับมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้อีก

2) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) และปัจจุบันยังปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ มีเนื้อที่ 46,864 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอลานสัก บ้านไร่ เกษตรกรยังคงปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้ผลดี หลายแห่งประสบปัญหาโครงสร้างของดิน ในพื้นที่ดังกล่าวควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการระบบน้ำ เช่น ชลประทาน จะสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ปัญหาการทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจะลดลง และพื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแม่นยำหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น ทั้งนี้หากข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ราคาไม่ดีและต้องการปรับเลี่ยนการผลิตควรเป็นพืชไร่ เพื่อในอนาคตยังสามารถกลับมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้อีก

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

3) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N) และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ พื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาซ้ำซาก เช่น น้ำท่วม ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ ดังนั้นควรให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือหรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

4) พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบว่าเกษตรกรปลูกพืชอื่นทดแทน ทั้งนี้หากพืชที่ปลูก เช่น ข้าว ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และยางพารา เป็นต้น ถ้าในอนาคตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ราคาดี เกษตรกรอาจกลับมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้เหมือนเดิม แต่หากเป็นไม้ผลหรือไม้ยืนต้น การกลับมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้นอาจส่งเสริมในเรื่องของการทำเกษตรรูปแบบอื่น เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสาน แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตและการตลาดร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. 2556. **ขอบเขตการปกครอง.** (ไฟล์ข้อมูล).

กรมการปกครอง. 2563. **ข้อมูลสถิติประชากร.** (ไฟล์ข้อมูล).

กรมชลประทาน. 2564. **พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564.** (ไฟล์ข้อมูล).

กรมพัฒนาที่ดิน. 2563. **การใช้ที่ดินจังหวัดอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2563** (ไฟล์ข้อมูล).

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. **ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2563.** (ไฟล์ข้อมูล).

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. **ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564.** (ไฟล์ข้อมูล).

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ภาคผนวก

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดอุทัยธานี

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
1	เมืองอุทัยธานี	อุทัยใหม่
2		น้ำซึม
3		สะแกกรัง
4		ดอนขวาง
5		หาดทนง
6		เกาะเทโพ
7		ท่าซุง
8		หนองแก
9		โนนเหล็ก
10		หนองเต่า
11		หนองไผ่แบน
12		หนองพังค่า
13		ทุ่งใหญ่
14		เนินแจง
15	ทัพทัน	ทัพทัน
16		ทุ่งนาไทย
17		เขาขี้ฝอย
18		หนองหญ้าปล้อง
19		โคกหม้อ
20		หนองยายดา
21		หนองกลางดง
22		หนองกระทุ่ม
23		หนองสระ
24		ตลุกดู่
25	สว่างอารมณ์	สว่างอารมณ์
26		หนองหลวง
27		พลวงสองนาง
28		ไผ่เขียว
29		บ่อยาง
30	หนองฉาง	หนองฉาง
31		หนองยาง
32		หนองนางนวล
33		หนองสรวง

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
34	หนองฉาง (ต่อ)	บ้านเก่า
35		อุทัยเก่า
36		ทุ่งโพ
37		ทุ่งพง
38		เขาบางแกรก
39		เขากวางทอง
40	หนองขาหย่าง	หนองขาหย่าง
41		หนองไผ่
42		ดอนกลอย
43		ห้วยรอบ
44		ทุ่งพึ่ง
45		ท่าโพ
46		หมกแถว
47		หลุมเข้า
48		ดงขวาง
49	บ้านไร่	บ้านไร่
50		ทัพหลวง
51		ห้วยแห้ง
52		คอกควาย
53		วังหิน
54		เมืองการุ้ง
55		แก่นมะกรูด
56		หนองจอก
57		หูช้าง
58		บ้านบึง
59		บ้านใหม่คลองเคียน
60		หนองบ่มกล้วย
61		เจ้าวัด
62	ห้วยคต	สุขฤทัย
63		ทองหลาง
64		ห้วยคต

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
65	อำเภอลานสัก	ลานสัก
66		ประดู่ยืน
67		ป่าอ้อ
68		ระบำ
69		น้ำรอบ
70		ทุ่งนางาม
รวม	**8**	**70**

ที่มา: กรมการปกครอง, 2556

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ชุดดิน สิงห์บุรี **Series** Sin **กลุ่มชุดดินที่** 4

สภาพพื้นที่ ราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 %

ภูมิสัณฐาน แอ่งต่ำของที่ราบน้ำท่วมถึง

วัตถุต้นกำเนิดดิน ตะกอนน้ำพา

การระบายน้ำ เลว

การซึมผ่านได้ของน้ำ ช้า **การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน** ช้า

ลักษณะสมบัติของดิน เป็นดินเหนียวลึก ดินบน เป็นดินเหนียว สีเทาเข้มหรือน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลแก่และแดงปนเหลือง ปฏิกิริยาดิน เป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0-7.0) ดินล่างตอนบนเป็นดินเหนียวสีเทาเข้มและเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลืองหรือน้ำตาลเข้ม พบรอยไถลและหน้าอัดมัน ปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง (pH 6.5-7.0) ส่วนตอนล่างเป็นดินเลนเหนียว สีเขียวมะกอก เทาถึงเทาปนเขียวเข้ม ปฏิกิริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0) ในฤดูแล้งหน้าดินจะแตกระแหง

ข้อจำกัด เป็นที่ลุ่มต่ำ ในช่วงฤดูฝนมีโอกาสที่น้ำท่วมขังนาน

ข้อเสนอแนะ ควรทำคันดินกั้นน้ำ เพื่อควบคุมระดับน้ำและในฤดูแล้งยังใช้ปลูกพืชไร่บางชนิดหรือพืชผักสวนครัวได้ ควรมีการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับปรุงคุณสมบัติทางกายภาพและทางเคมีของดินให้ดีขึ้น

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรียวัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ปานกลาง	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	25-50	ปานกลาง	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง

ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินสิงห์บุรี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ชุดดิน หนองฉาง **Series** Nch **กลุ่มชุดดินที่** 18

สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %

ภูมิสัณฐาน ตะพักลำน้ำ

วัตถุต้นกำเนิดดิน ตะกอนน้ำพา ที่มีวัตถุต้นกำเนิดมาจากหินแกรนิต

การระบายน้ำ ค่อนข้างเลว

การซึมผ่านได้ของน้ำ ปานกลาง **การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน** ช้า

ลักษณะสมบัติของดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลปนเทาหรือน้ำตาลปนเทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือน้ำตาลเข้ม ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 5.5-6.0) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือน้ำตาลเข้ม ปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0-7.0)

ข้อจำกัด เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำสำหรับพืชในฤดูเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะ ใช้ทำนา ต้องปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มแร่ธาตุที่จำเป็นแก่พืชให้กับดินและทำให้สมบัติทางกายภาพของดินดีขึ้น

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรียวัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
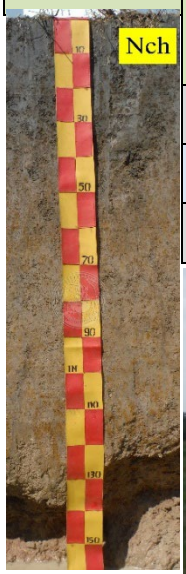	0-25	ต่ำ	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินหนองฉาง

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ชุดดิน ทัพทัน **Series** Tht **กลุ่มชุดดินที่** 22

สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %

ภูมิสัณฐาน ตะพักลำน้ำ

วัตถุต้นกำเนิดดิน ตะกอนน้ำพาจากหินแกรนิต

การระบายน้ำ ค่อนข้างเลว

การซึมผ่านได้ของน้ำ ปานกลาง **การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน** ช้า

ลักษณะสมบัติของดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลปนเทาหรือน้ำตาลปนเทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือน้ำตาลเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือน้ำตาลเข้ม ปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0-7.0) ตลอดทั้งชั้นดิน

ข้อจำกัด เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำสำหรับพืชในฤดูเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะ ไถพรวนให้ลึกและปรับปรุงดินด้วยอินทรียวัตถุ ปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มผลผลิตพืชให้สูงขึ้นโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ในพื้นที่ชลประทานนอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผักซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้น โดยการเพิ่มอินทรียวัตถุ และจัดหาแหล่งน้ำสำรองในช่วงฤดูแล้ง

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรียวัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินทัพทัน

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ชุดดิน อุทัย **Series** Uti **กลุ่มชุดดินที่** 40

สภาพพื้นที่ ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 1-12 %

ภูมิสัณฐาน ตะพักลำน้ำ

วัตถุต้นกำเนิดดิน ตะกอนน้ำพา ส่วนใหญ่เป็นตะกอนของหินแกรนิต

การระบายน้ำ ดี

การซึมผ่านได้ของน้ำ ปานกลางถึงเร็ว **การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน** ช้าถึงปานกลาง

ลักษณะสมบัติของดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลเข้มหรือน้ำตาลปนเทาเข้ม ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนปนทรายหยาบ สีน้ำตาลซีด หรือน้ำตาลปนเหลืองอ่อน ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 5.0-6.0)

ข้อจำกัด ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย

ข้อเสนอแนะ ใช้อินทรียวัตถุในการปรับสภาพดินและบำรุงดินอยู่เสมอ ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิต

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรียวัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินอุทัย

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ชุดดิน เขาพลอง **Series** Kpg **กลุ่มชุดดินที่** 40

สภาพพื้นที่ ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 1-12 %

ภูมิสัณฐาน ตะพักลำน้ำ

วัตถุต้นกำเนิดดิน ตะกอนน้ำพา

การระบายน้ำ ดี

การซึมผ่านได้ของน้ำ ปานกลางถึงเร็ว **การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน** ช้าถึงปานกลาง

ลักษณะสมบัติของดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลเข้มหรือน้ำตาล ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทรายในส่วนลึกๆ สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ตลอดทั้งชั้นดิน

ข้อจำกัด ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย

ข้อเสนอแนะ ใช้อินทรียวัตถุในการปรับสภาพดินให้ร่วนซุย ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอ โดยเพิ่มอินทรียวัตถุและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรียวัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ภาพที่ 5 หน้าตัดดินและคำอธิบายชุดดินเขาพลอง

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจังหวัดอุทัยธานีจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
ทัพทัน	36,001	เขาขี้ฝอย	51
		ตลุกดู่	8,955
		ทัพทัน	2,246
		หนองกระทุ่ม	1,948
		หนองกลางดง	11,293
		หนองสระ	11,508
บ้านไร่	9,378	ทัพหลวง	5,641
		บ้านบึง	178
		วังหิน	3,559
เมืองอุทัยธานี	14,504	ท่าซุง	1
		ทุ่งใหญ่	6,415
		โนนเหล็ก	1,280
		หนองแก	2,284
		หนองเต่า	4,524
ลานสัก	39,034	ทุ่งนางาม	5,281
		น้ำรอบ	71
		ประดู่ยืน	19,668
		ป่าอ้อ	411
		ลานสัก	13,603
หนองขาหย่าง	100	หนองไผ่	100
หนองฉาง	130,212	เขากวางทอง	24,710
		เขาบางแกรก	11,777
		ทุ่งพง	8,087
		ทุ่งโพ	44,415
		บ้านเก่า	4,347
		หนองฉาง	2,548

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
		หนองนางนวล	6,702
		หนองยาง	13,606
		หนองสรวง	4,349
		อุทัยเก่า	9,671
ห้วยคต	**2,230**	ทองหลาง	3
		สุขฤทัย	2,227
รวม			**231,459**

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 ระดับน้ำเก็บกักของอ่างเก็บน้ำในจังหวัดอุทัยธานี

หน่วย: ล้าน ลบ.ม.

ลำดับที่	อ่างเก็บน้ำ	ประเภทอ่าง	อำเภอ	ตำบล	ระดับน้ำต่ำสุด	ระดับเก็บกัก
1	อ่างเก็บน้ำ ห้วยขุนแก้ว	กลาง	ห้วยคต	ทองหลาง	2.17	43.41
2	อ่างเก็บน้ำทับเสลา	ใหญ่	ลานสัก	ระบำ	17.00	160.00
	รวม				**19.17**	**203.41**

ที่มา: กรมชลประทาน, 2564

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางผนวกที่ 4 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ/ตำบล	เนื้อที่ (ไร่)
อ.บ้านไร่	**360,930**
ต.หนองจอก	68,197
ต.ทัพหลวง	67,555
ต.หนองบ่มกล้วย	38,467
ต.คอกควาย	37,115
ต.หูช้าง	29,471
ต.บ้านไร่	25,749
ต.บ้านบึง	25,723
ต.เมืองการุ้ง	21,338
ต.ห้วยแห้ง	20,389
ต.เจ้าวัด	18,430
ต.บ้านใหม่คลองเคียน	4,321
ต.แก่นมะกรูด	3,529
ต.วังหิน	646
อ.ลานสัก	**325,488**
ต.ระบำ	85,369
ต.น้ำรอบ	82,218
ต.ทุ่งนางาม	43,868
ต.ลานสัก	43,029
ต.ป่าอ้อ	36,862
ต.ประดู่ยืน	34,142
อ.ห้วยคต	**108,670**
ต.ห้วยคต	37,205
ต.ทองหลาง	35,802
ต.สุขฤทัย	35,663
อ.สว่างอารมณ์	**101,278**
ต.ไผ่เขียว	36,717
ต.บ่อยาง	35,469
ต.พลวงสองนาง	27,196
ต.หนองหลวง	1,315
ต.สว่างอารมณ์	581
อ.ทัพทัน	**37,766**
ต.หนองกระทุ่ม	28,037
ต.ตลุกดู่	8,885
ต.โคกหม้อ	812
ต.หนองสระ	32
อ.หนองฉาง	**26,171**
ต.เขากวางทอง	21,489
ต.เขาบางแกรก	2,805
ต.หนองยาง	931
ต.ทุ่งโพ	922
ต.หนองนางนวล	24
รวม	**960,303**

ที่มา: https://agri-map-online.moac.go.th, 2564

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางผนวกที่ 5 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดอุทัยธานี

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
1	ข้าวนาปี	29,100	515,397
2	มันสำปะหลังโรงงาน	16,410	293,946
3	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	10,250	179,069
4	อ้อยโรงงาน	7,965	159,439
5	ข้าวนาปรัง	5,824	94,880
6	ถั่วเขียวผิวมัน	2,966	48,338
7	ยางพารา	1,348	24,688
8	สับปะรด	1,278	10,258
9	ปาล์มน้ำมัน	663	8,451
10	ยูคาลิปตัส	440	4,009
11	มะม่วง	1,017	3,897
12	ถั่วเหลืองฝักสด	201	3,109
13	กล้วยน้ำว้า	972	1,912
14	ทุเรียน	363	1,463
15	ส้มโอ	435	1,451
16	มะนาว	763	1,159
17	หม่อน(มัลเบอรี่)	127	707
18	ข้าวฟ่างเลี้ยงสัตว์	45	634
19	มะพร้าว	276	632
20	ไม้ผลอื่นๆ	135	579
21	มะกรูด	384	561
22	ไผ่	175	553
23	อื่น ๆ	4,273	10,971

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางผนวกที่ 6 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดอุทัยธานี

ลำดับ	ชนิด	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ
1	กฤษณา	4	99.38	บ้านไร่ หนองฉาง
2	กระเจี๊ยบแดง	6	92.88	ลานสัก บ้านไร่ หนองฉาง
3	ขมิ้นชัน	9	87.25	บ้านไร่ ลานสัก หนองฉาง ห้วยคต
4	ไพล	4	83.44	ห้วยคต ลานสัก บ้านไร่
5	ยอบ้าน	2	42.11	หนองฉาง
6	พริกไทย	6	30.98	ทัพทัน ลานสัก หนองฉาง บ้านไร่
7	กระชายดำ	2	11.32	ลานสัก
8	ฟ้าทะลายโจร	1	6.00	บ้านไร่
9	มะแว้งเครือ	1	6.00	บ้านไร่
10	ว่านชักมดลูก	1	6.00	บ้านไร่
11	บัวบก	1	0.51	ลานสัก
12	สมุนไพรอื่นๆ	4	41.83	ห้วยคต บ้านไร่ ลานสัก
	รวม	**41**	**507.69**	

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

ตารางผนวกที่ 7 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี

โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อและสหกรณ์การเกษตร	**จำนวน (แห่ง)**	**โรงงานด้านเกษตร**	**จำนวน (แห่ง)**
สหกรณ์การเกษตร	28	โรงสีขนาดเล็ก	20
โรงงานผลิตมันเส้น	17	โรงสีขนาดกลาง	9
ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	11	โรงสีขนาดใหญ่	4
โรงงานน้ำตาล	3	โรงงานด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	80
โรงงานผลิตปุ๋ยชีวภาพ	2		
โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง	2		
สหกรณ์นิคม	1		
โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา	1		
รวม	**65**	**รวม**	**113**

ที่มา: https://agri-map-online.moac.go.th, 2564

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

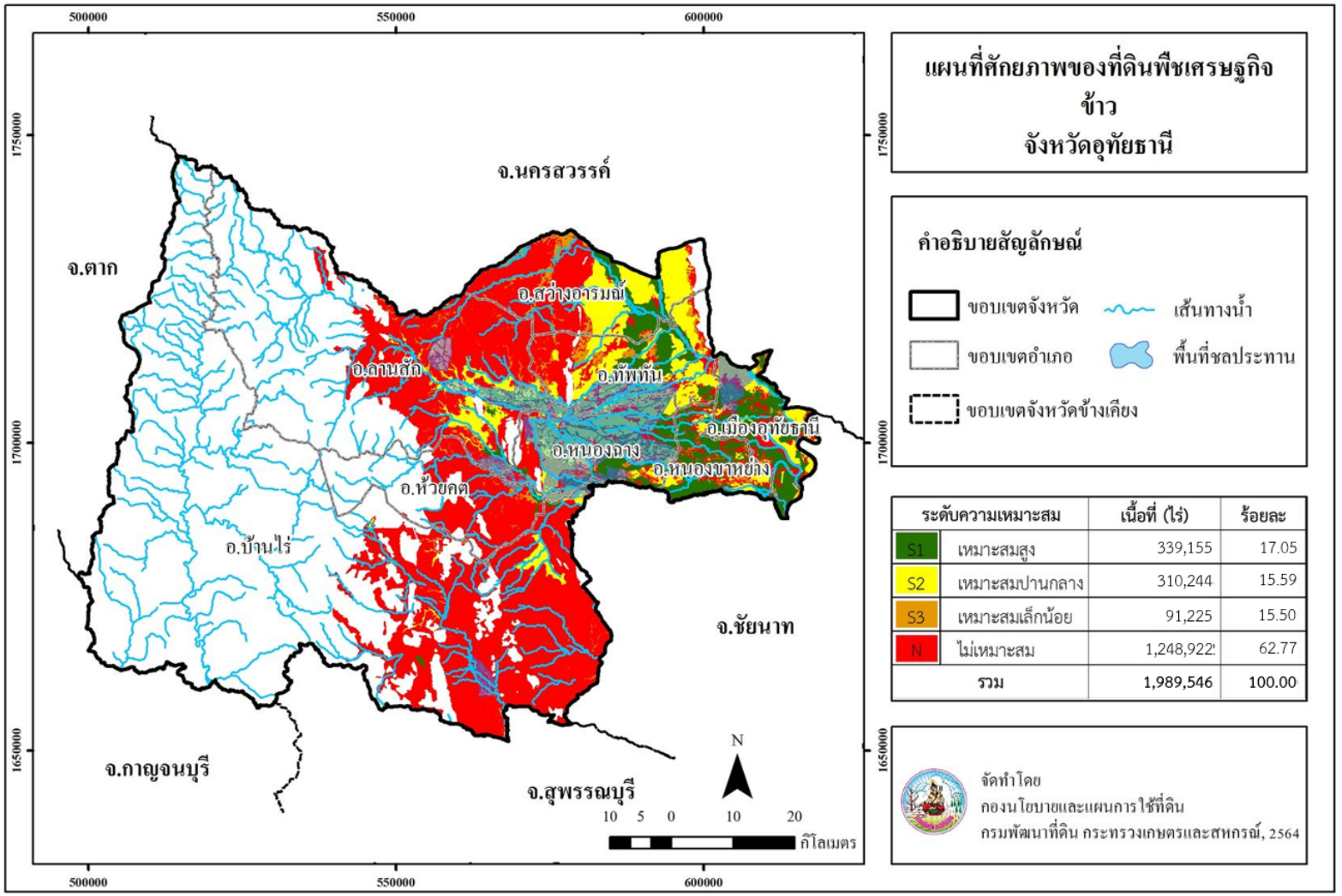

ภาพที่ 6 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดอุทัยธานี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

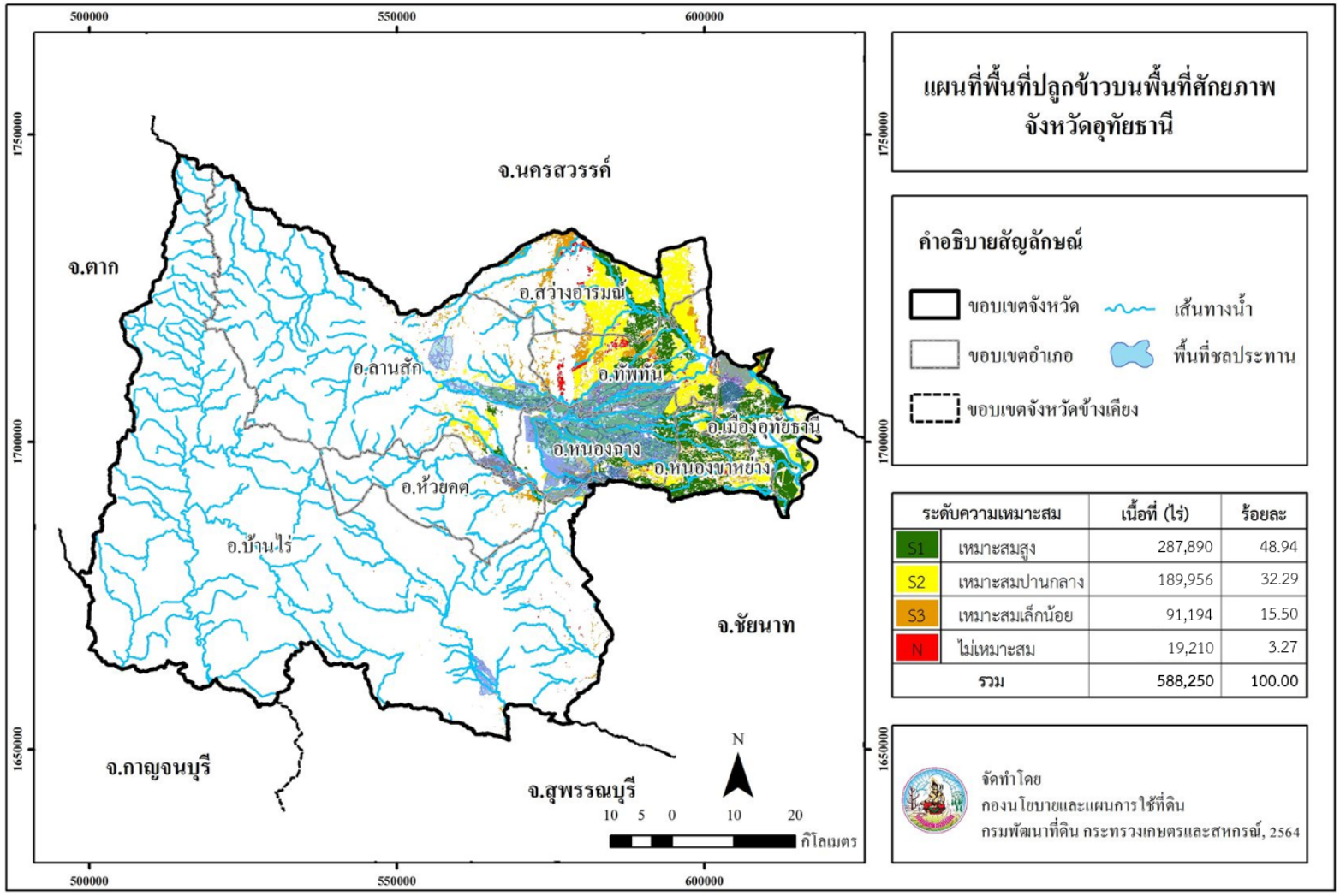

ระดับความเหมาะสม		เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
S1	เหมาะสมสูง	287,890	48.94
S2	เหมาะสมปานกลาง	189,956	32.29
S3	เหมาะสมเล็กน้อย	91,194	15.50
N	ไม่เหมาะสม	19,210	3.27
รวม		588,250	100.00

ภาพที่ 7 พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดอุทัยธานี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

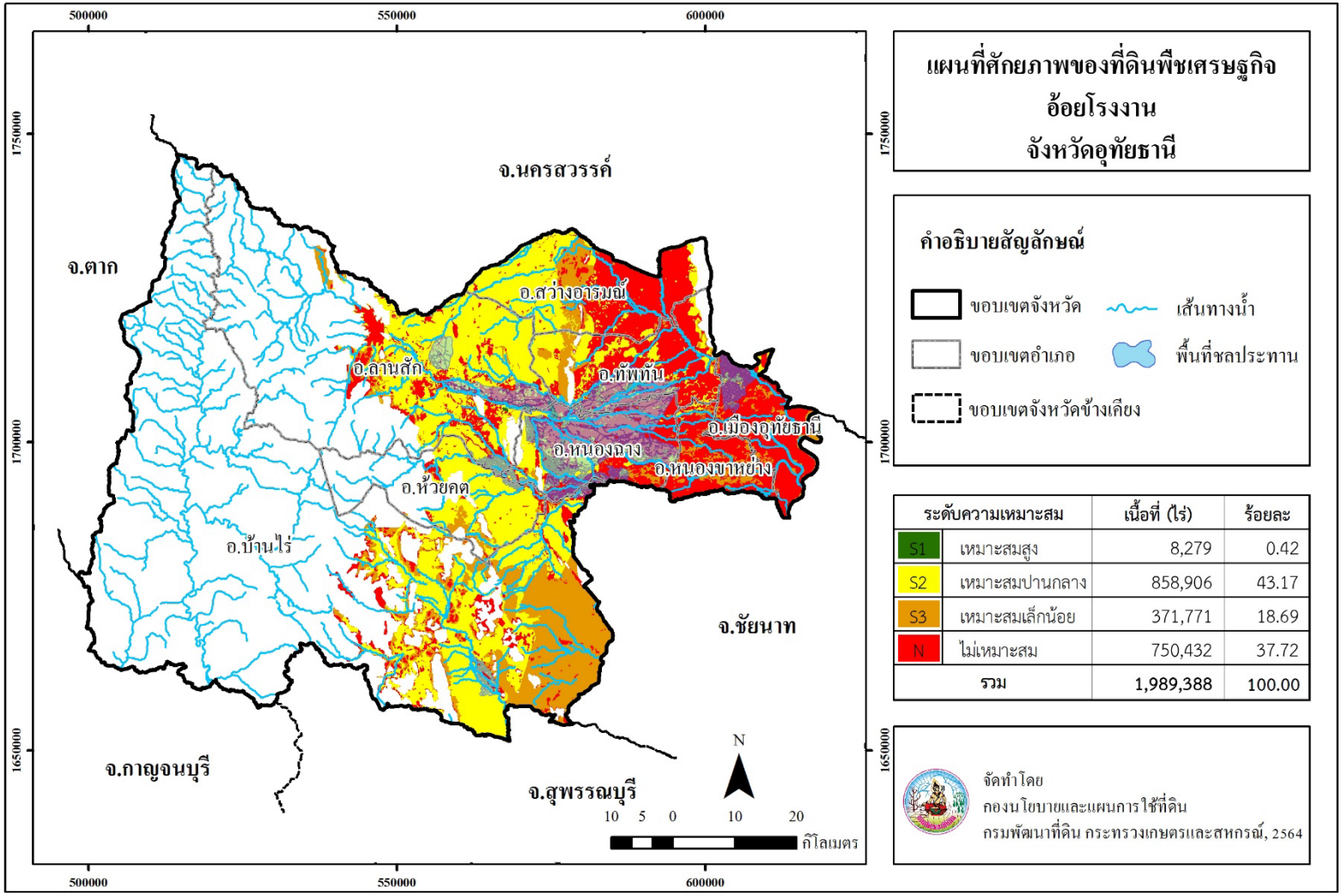

ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดอุทัยธานี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

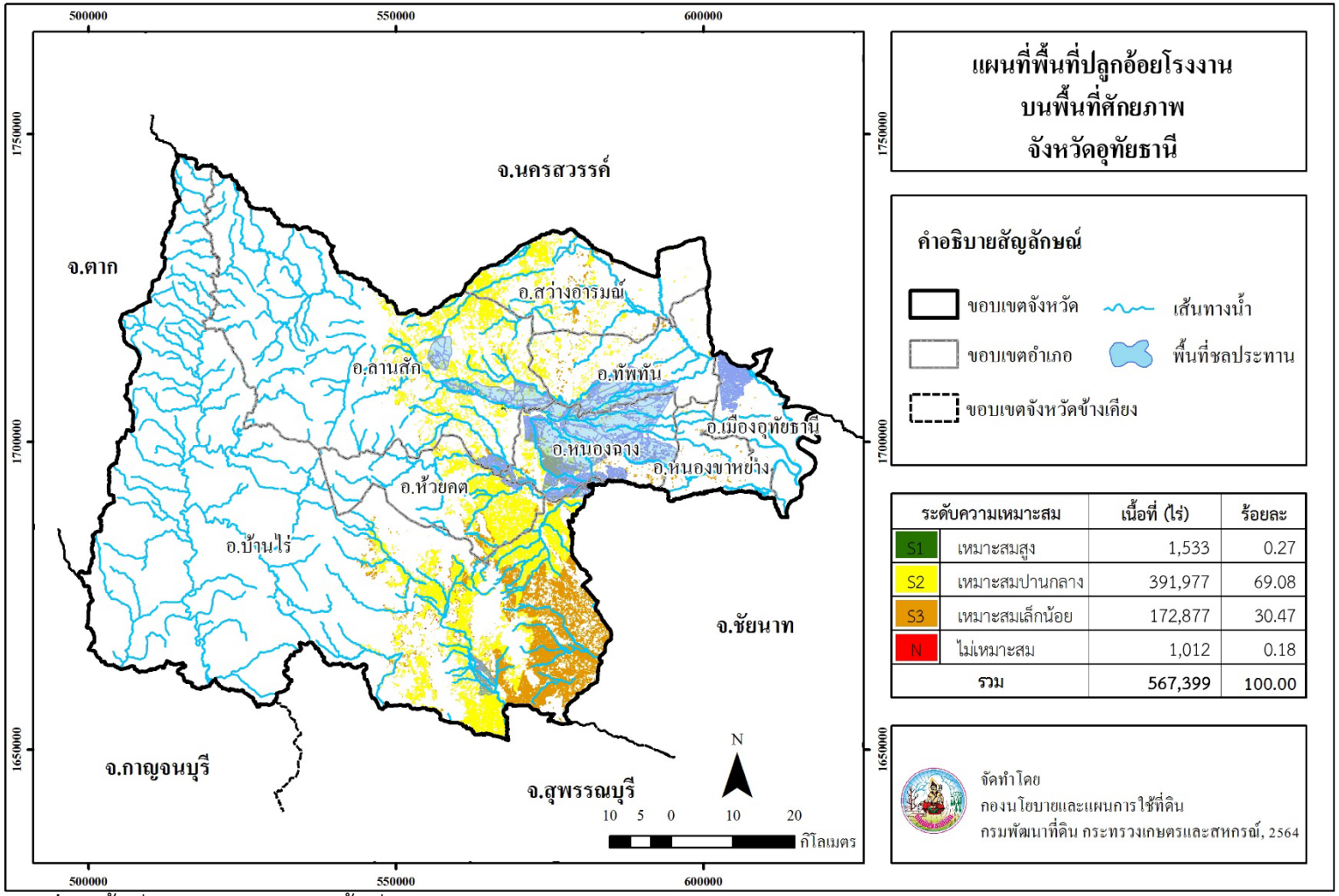

ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดอุทัยธานี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

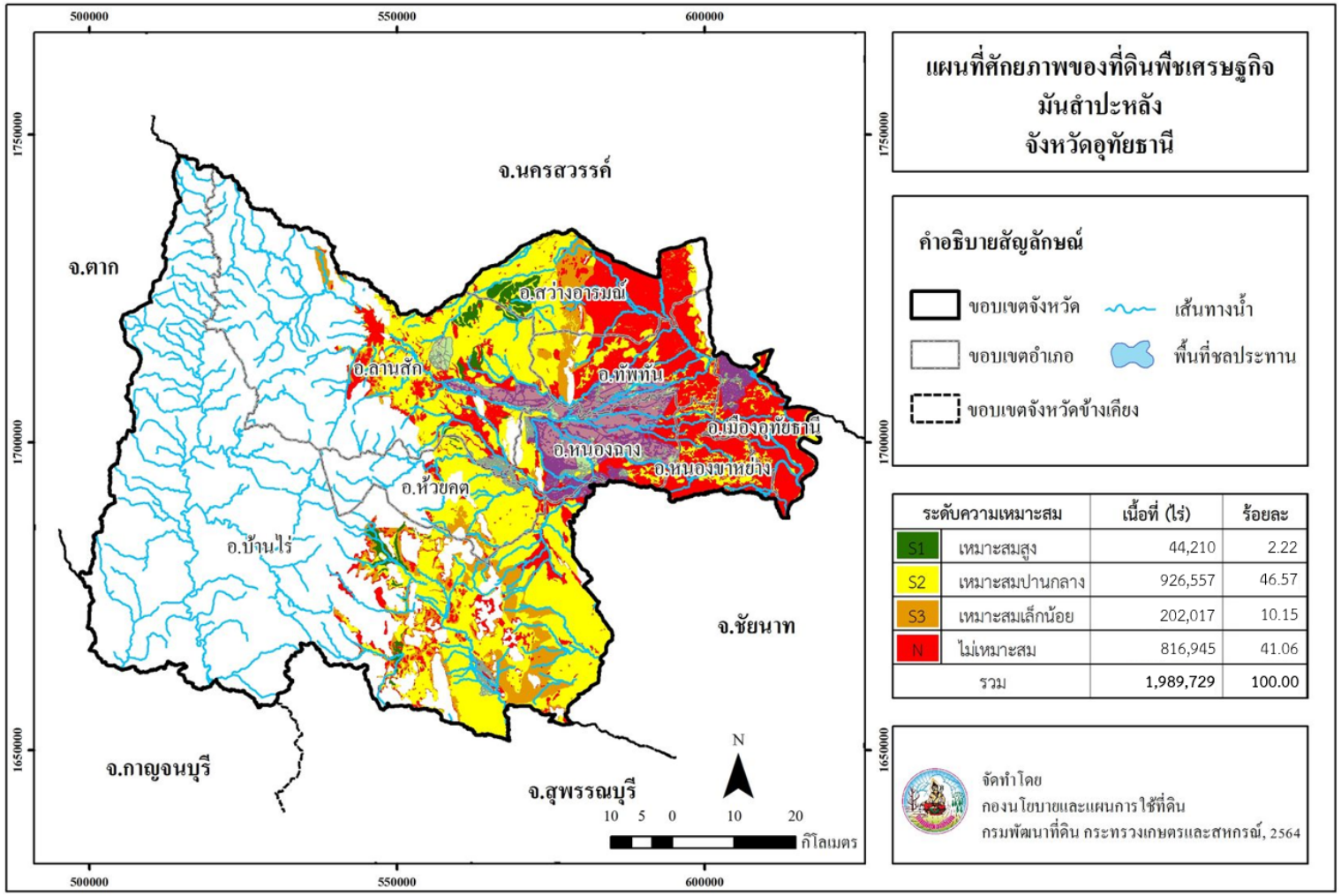

ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดอุทัยธานี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

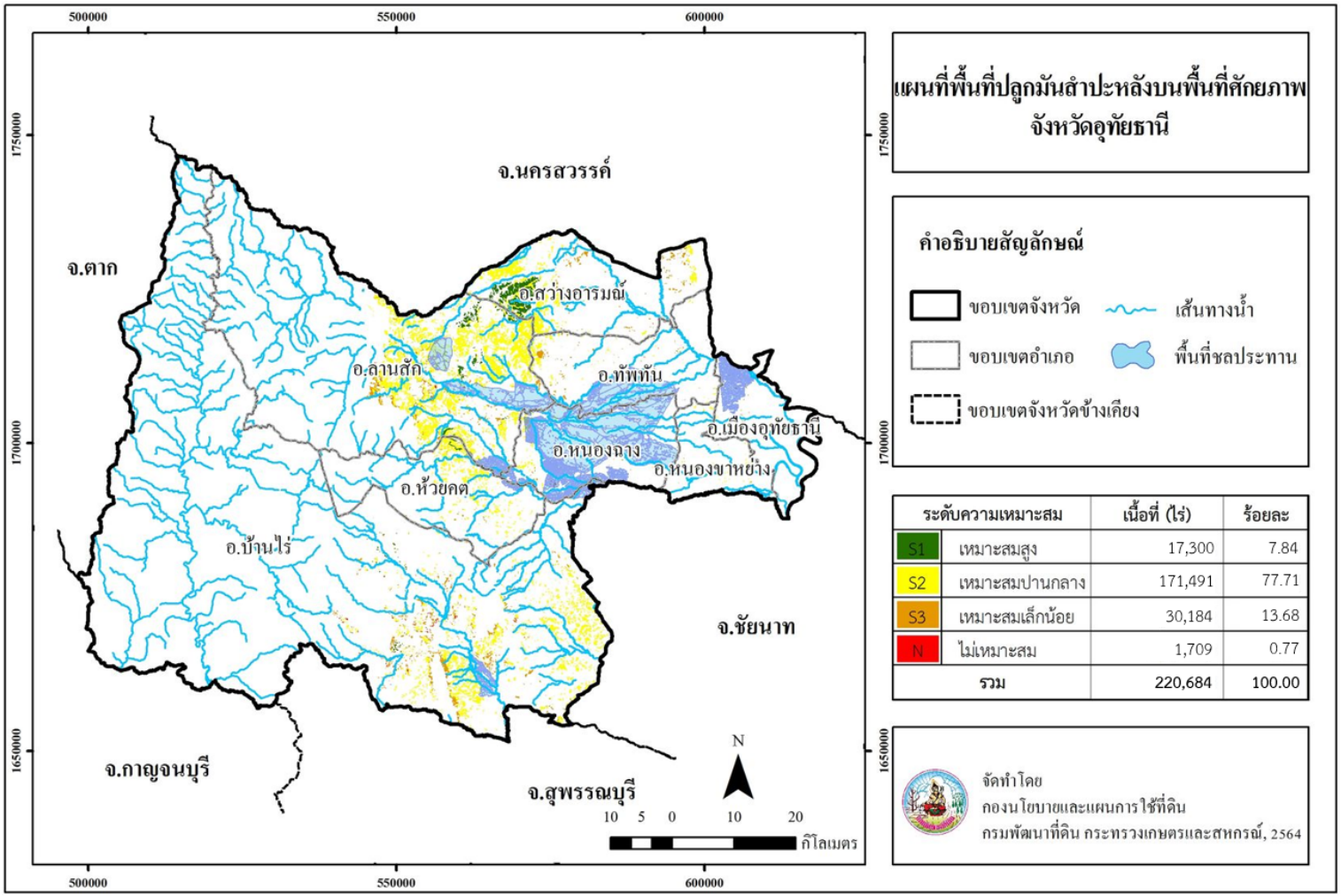

ระดับความเหมาะสม		เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
S1	เหมาะสมสูง	17,300	7.84
S2	เหมาะสมปานกลาง	171,491	77.71
S3	เหมาะสมเล็กน้อย	30,184	13.68
N	ไม่เหมาะสม	1,709	0.77
รวม		220,684	100.00

ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดอุทัยธานี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

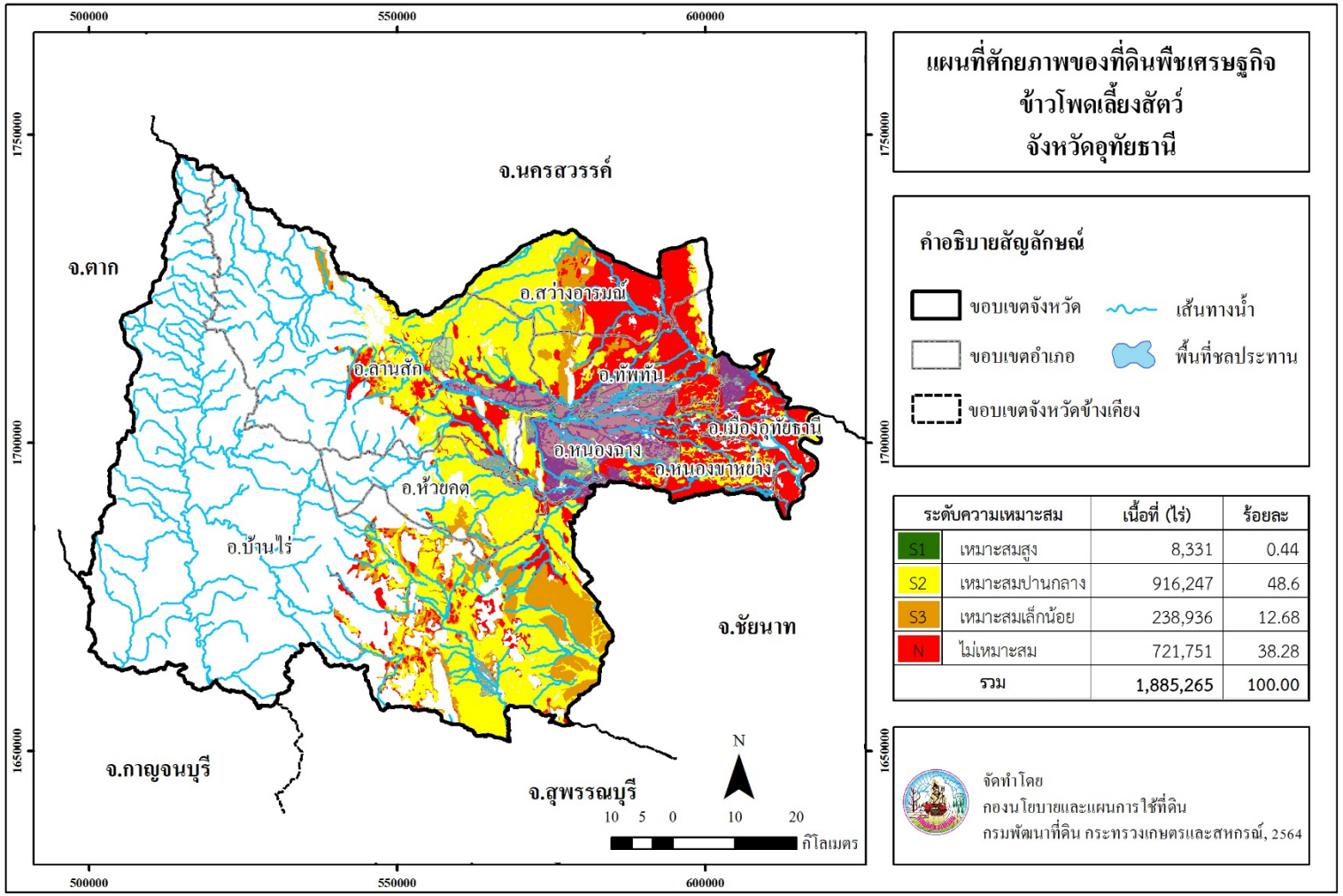

ระดับความเหมาะสม		เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
S1	เหมาะสมสูง	8,331	0.44
S2	เหมาะสมปานกลาง	916,247	48.6
S3	เหมาะสมเล็กน้อย	238,936	12.68
N	ไม่เหมาะสม	721,751	38.28
รวม		1,885,265	100.00

ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดอุทัยธานี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

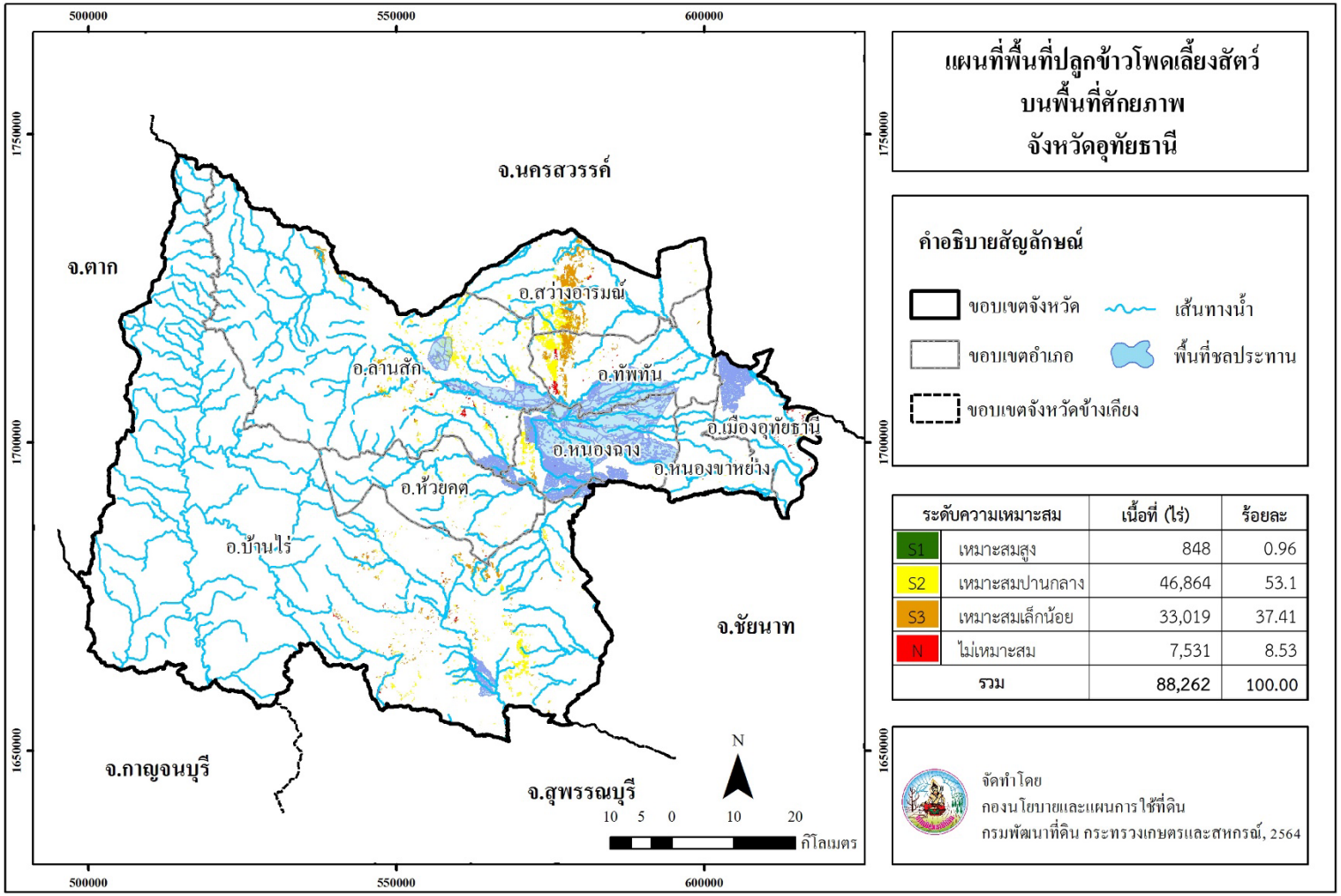

ระดับความเหมาะสม		เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
S1	เหมาะสมสูง	848	0.96
S2	เหมาะสมปานกลาง	46,864	53.1
S3	เหมาะสมเล็กน้อย	33,019	37.41
N	ไม่เหมาะสม	7,531	8.53
รวม		88,262	100.00

ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดอุทัยธานี

ห้องสมุดกรมพัฒนาที่ดิน

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.ldd.go.th

DOWNLOAD